

Milé čtenářky a čtenáři,

Brožura Menšiny mezi námi, kterou právě držíte v rukou, se váže ke vzdělávacímu projektu o. s. Romea. To je nevládní organizace, jež vznikla na konci roku 2002 a zaměřuje se zejména na mediální, vzdělávací, antidiskriminační a poradenskou činnost v oblasti lidských práv. Od počátku vzniku vydává také romský měsíčník *Romano* vodi a vytváří nejnavštěvovanější zpravodajský server věnující se romské tematice romea.cz. Více o činnosti naleznete na zmiňovaných webových stránkách.

Ted' blíže k projektu Menšiny mezi námi, který v roce 2010 vstoupil již do svého sedmého ročníku, pracujeme na něm a snažíme se jej zdokonalit od roku 2004... Tato brožura je součástí uceleného projektu stejnojmenného názvu, který se skládá ze tří základních částí a jehož hlavním cílem je nabídnout pedagogům, žákům a studentům prostor, kde mohou získávat a vyměňovat si informace o minoritách žijících mezi námi a hlavně mezi nimi ve školách. Na adrese www.skola.romea.cz najdou Internetový vzdělávací cyklus s mnoha informacemi o romské i dalších menšinách, portréty a rozhovory se zajímavými mladými lidmi z řad těchto minorit, školy i jednotlivci se mohou zapojit do blogů. Další část projektu tvoří série workshopů na celkem deseti školách, během nichž se studenti seznámí a leckdy i poprvé na živo vidí úspěšné osobnosti různých kultur, náboženství nebo etnicit. Nejen že s nimi mohou hovořit, ale pak i pracovat například formou výtvarného nebo dalších workshopů. A poslední nezbytnou součástí projektu je soutěž určená 6–19letým nazvaná Menšiny mezi námi. Literárním, výtvarným nebo foto vyjádřením se mohou zapojit a odborná porota pak určí vítěze, kteří se setkají vždy v prosinci v Praze a během pro ně připraveného programu získají i věcné ceny. Jejich příspěvky naleznete nejen na adrese www.skola.romea.cz, ale i v této brožuře, která putuje do zúčastněných škol i vybraných knihoven.

Letošní ročník se myslím velmi vydařil, zapojilo se do něj opět mnoho škol a jednotlivců a úroveň příspěvků můžete posoudit sami a hlavně příště se klidně zapojit, ať již do soutěže samotné nebo třeba tvorby webu, který je určen právě vám a proto máte právo jej dotvářet...

Těšíme se na vaše nápady i postřehy.

Jarmila Balážová

Předsedkyně sdružení Romea, o. s.

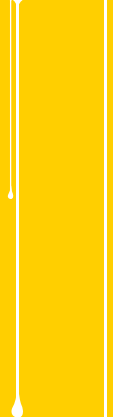
**VZDĚLÁVACÍ
CYKLUS
NEJEN
O ROMECH
SKOLA.ROMEA.CZ**

111
kategorie

výtvarka

Helena Škarková_10 let
ZŠ Alšova 1123_Kopřivnice

1. místo

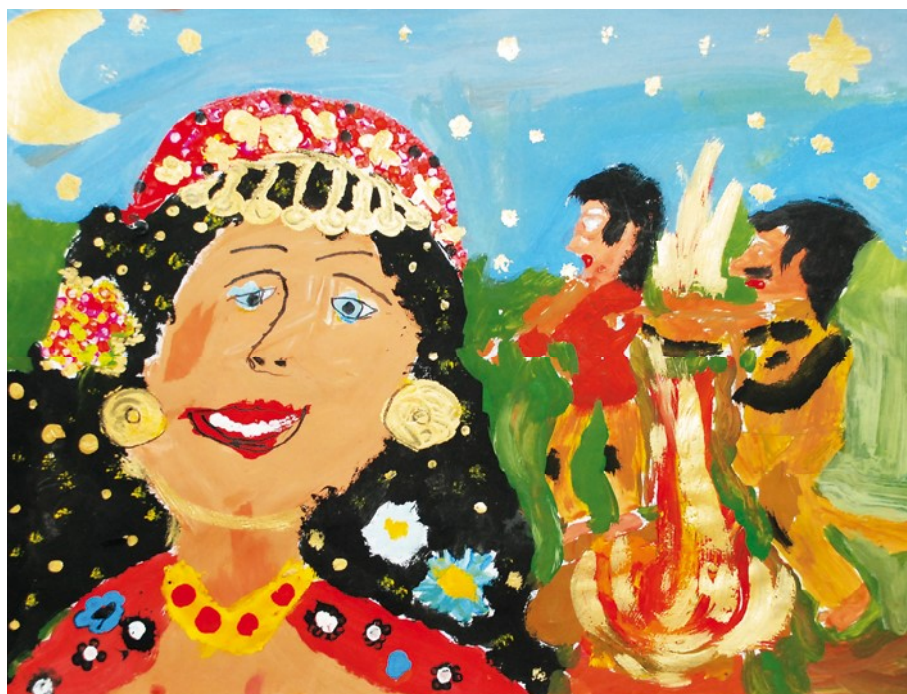
1
kategorie

Veronika Pohlodková_7 let
ZŠ nám. J. Zajíce_Vítkov

2. místo

1
kategorie

Patrik Suchý_12 let
ZŠ Zlatnická_Most

1. místo

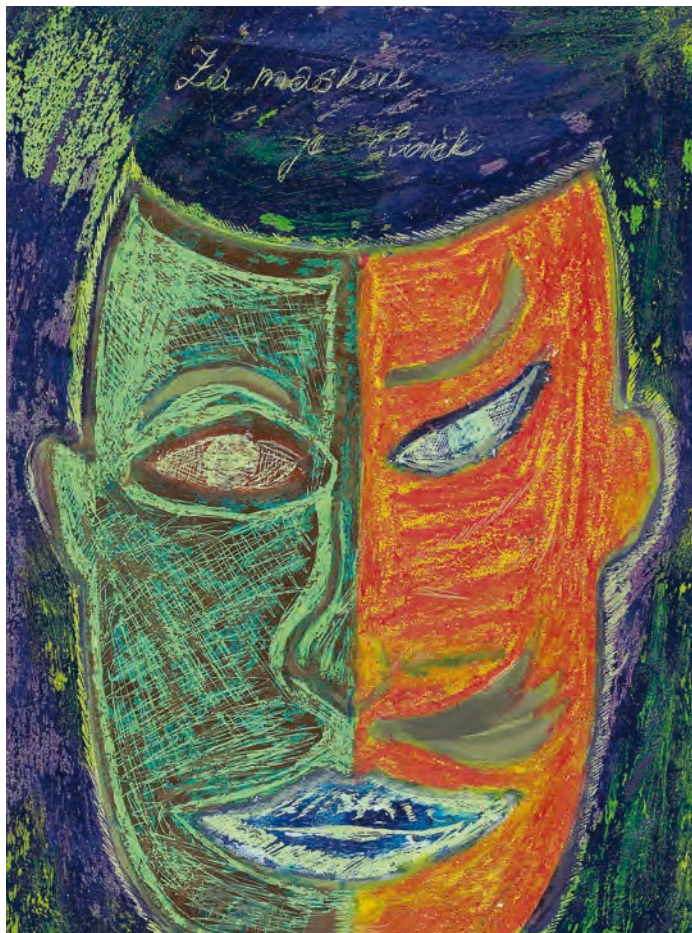
2
kategorie

Patrik Ferenc_12 let
Michal Goga_13 let
 ZŠ a PrŠ Na Náměti_Kutná Hora

2. místo

2
 kategorie

Marek Tomko_16 let

Ambrela_Komunitní centrum pro děti a mládež _Třebíč

1. místo

3
kategorie

Jana Kimová_16 let
Nikola Vargová_18 let
Vladislav Křapka_17 let

Petr Círok_16 let
Iveta Míkerová_18 let
 ZŠ a MŠ 17. listopadu_Chomutov 01

2. místo

3
 kategorie

1 1 3
kategorie

MŮJ KAMARÁD RÍŠA

O víkendu jsem udělal rozhovor s Richardem Váňou a chci Vám o něm něco napsat.

Jeho maminka pochází z Kolumbie a jeho tatínek z Čech. Všichni společně žijí v rodinném domě ve Strážově v České republice. Ríša je můj velký kamarád. Chodíme spolu do třídy a navzájem se navštěvujeme. Narodil se 2. července v Klatovech a má mladšího bratra Davídka. Doma s maminkou mluví španělsky, s tatínkem česky a s bratrem někdy španělsky a někdy česky. Jeho maminka s tatínkem mluví mezi sebou většinou anglicky.

Spoustu jeho příbuzných žije v Kolumbii a ve Španělsku, tam se mluví španělsky. V Kolumbii má Ríša babičku, za kterou velice rád jezdí. Jezdí tam tak dvakrát do roka. Převážně na Vánoce a o velkých, letních, prázdninách. Jeho babička bydlí v obytném domě ve velkém městě a má doma papoušky. V Kolumbii bývá hodně velké teplo a v zimě je tam tak jako u nás na podzim. Ríšově mamince se proto v Česku nejvíce stýská po teplém podnebí, po její mamince a sourozencích. V Kolumbii se Ríšovi nejvíce líbí, že tam nemusí chodit děti brzy spát a mohou být třeba venku do jedenácti hodin do večera. U babičky má Ríša nejraději kakao z kakaových bobů, které chutná jinak než to naše, a granátová jablka. Slaví se tam Halloween a Vánoce. Vánoce se slaví podobně jako u nás. Jen stromeček se zdobí už 1. prosince.

NA BARVĚ PLETI NEZÁLEŽÍ

Jmenuji se Michal a je mi 10 let. Už třetí rok chodím na jinou školu, než na které jsem začal v 1. třídě. Na staré škole mě mlátili a nadávali mi, protože jsem Rom. Můj táta je Bulhar a máma je Romka. Chodím na judo, tak jsem se bránil. Na nové škole mě nikdo nemlátí, tady mám hodně kamarádů. Mám skvělý život, protože chodím do této školy a jsem šťastný. Učím se dobře, nejlépe mi jde matematika.

U nás ve škole jsou bílí, černí a žlutí a je mi to jedno, všichni jsme kamarádi. A jsou hodní a milí.

Nezáleží na tom, jakou barvu pleti mají.

MAMINKA

Maminka je jako zlato, které jestli ztratíme, nemáme důvod žít. Ukázala nám vždy správnou cestu. Podporovala nás ve všem, co jsme chtěli udělat. Je jedno rčení, které říká: „Maminka je světlo domova“. Rodiče pro nás udělali vše, co bylo v jejich silách, nyní je na nás, jak se jim odvděčíme a budeme si jich vážit do konce života. Já mám mnoho zkušeností a mohu potvrdit, že to, co nám rodiče říkají a jaké nám dávají rady, se nám bude hodit až do konce života. Je to obdivuhodné, jak mi jejich rady pomáhají. Každá jejich rada je pro mne další krok do úspěšného života, který chci-li mít, tak je musím vždy nosit v srdci.

Moje básnička o mamince

Ach maminko
Ach maminko, ach maminko,
ve Tvé náruči jsem vyrostla.
Ach maminko, ve Tvé náruči
jsem vyrostla a Tvoji lásku
dostávala.
Z Tvých očí slzy padaly
jako rosa z listů.
Ach maminko, Ty jsi už pro nás
udělala dost, nyní je řada na nás,
abychom Ti pomohli.

Přísloví

Maminka jednou rukou kolébku houpe, druhou svět ovládá.

AFGHÁNSKÁ MAMINKA

Je taková jako každá maminka. Je také velmi zodpovědná. Ale dává větší oběť, aby mohla nakrmit své děti. Já si někdy říkám, proč už ta válka nemůže přestat, proč ženy nemají stejná práva jako muži, ale pak začnu myslet na něco pozitivního, na to, že válka skončí a ženy budou mít stejná práva jako muži a v Afghánistánu nebude obtížné obstarat pro své děti jídlo.

Byla bych ráda, kdybych jednou mohla jet do své vlastní země a pomáhat svým spoluobčanům. Já bych tam velice ráda žila, taky proč ne, je to moje rodná země. Rodiče mi povídali tak krásné věci o Afghánistánu, že by byla škoda tam nikdy nejít a nenavštívit tu krásu. Ale prozatím nemohu. Možná, že se ptáte proč? Já jsem ještě dítě a představa, abych tam odjela a nosila na hlavě čádor, mě znepokojuje. Já vím, je to podivné, ale já se tam bojím jezdit. Ne že bych svoji vlast neměla ráda, hodní lidé tam žijí, jsou plní lásky, ale nevědí, s kým se o tu lásku podělit. Nicméně vím, že tam jednoho krásného dne pojedu a budu tam trávit krásný čas se svojí rodinou.

ROZHOVOR S „ROMEM“

Sára: Dobrý den.

Pavel: Dobrý den, slečno.

Sára: Můžu s Vámi udělat rozhovor?

Pavel: Určitě ano. Čeho se bude týkat?

Sára: Bude se týkat toho, jak se vy Romové cítíte mezi námi Čechy.

Pavel: No dobře, tak můžeme začít

Sára: Narodil jste se zde v Čechách?

Pavel: Ne, narodil jsem se v Maďarsku.

Sára: Kdy jste se přistěhoval do Čech?

Pavel: Jsem tu už od dětství.

Sára: Kolik Vám tehdy bylo?

Pavel: 6 let.

Sára: Takže jste tu od první třídy, jestli se nemýlím.

Pavel: Ano, od první.

Sára: Než jste začal chodit do školy, měl jste romský přízvuk.

Pavel: Ano, mám ho dodnes, ale ne takový, jaký jsem měl dřív.

Sára: Byl jste ve třídě jediný Rom?

Pavel: Bohužel ano.

Sára: Proč bohužel?

Pavel: Děti ze třídy se ke mně nechovaly nejlíp. A to až do 5. třídy.

Sára: Do 5. třídy? Takže jste pro to musel něco udělat, aby se k Vám nechovaly špatně?

Pavel: Ano, jednou jsem zmlátil mého spolužáka, protože mi sprostě nadával.

Sára: Měl jste za to nějaký kázeňský postih?

Pavel: Ano, měl jsem 2 z chování.

Sára: Pokračovalo to nadávání dál?

Pavel: Naštěstí ne, protože se mě od té doby, co jsem zmlátil toho spolužáka, každý bál.

Sára: Co na to rodiče?

Pavel: Rodičům to bylo jedno, nevšíмали si mě. Bylo jim jedno, co dě-

lám, kde jsem a jak se učím ve škole.

Sára: Co jste potom dělal?

Pavel: Utekl jsem z domova a do 18 let jsem vyrůstal v dětském domově.

Sára: Měl jste ošklivé dětství. Co jste dělal, když jste dospěl?

Pavel: Šel jsem za prací.

Sára: Máte dnešní život lepší?

Pavel: Rozhodně ano. Mám skvělou ženu, se kterou mám 2 děti, o které se pečlivě starám.

Sára: Vyprávěl jste své rodině o tom, co jste v dětství prožíval?

Pavel: Ano. Dávám jim rady do života, které jsou důležité. Moje dětství bylo hrozný a nepřál bych ho svým dětem. Žádným dětem.

Sára: Jak se k Vám chovají lidé v dnešní době?

Pavel: Dnešní doba se nedá srovnat s dřívější. Dnešní doba je rozhodně lepší. Lidé jsou přátelštější a je s nimi sranda.

Sára: Dá se na Vaše dětství zapomenout?

Pavel: Nedá, ale snažím se zapomenout. Nemyslím na to, co bylo dříve, ale na to, co je a bude.

Sára: Stýkáte se ještě se svými rodiči?

Pavel: Za tu dobu, co jsem odešel z domova, jsem je ani nepotkal a neslyšel jsem od nich ani hlásku. Nechtěl bych je potkat.

Sára: Musím uznat, že se Váš život hodně změnil.

Pavel: Máte pravdu. Rozhodně se zlepšil. Jsem rád, že mě Češi berou takového, jaký jsem, a neřeší, jestli mám tmavou nebo světlou kůži.

Sára: Jaký máte názor na Čechy?

Pavel: Češi jsou dobří přátelé.

Sára: Odstěhoval byste se zpět do svého rodného Maďarska?

Pavel: Určitě ne, ale rád bych se jel podívat za svými příbuznými.

Sára: Děkuji Vám moc za rozhovor, Pavle.

Pavel: Já Vám taky, slečno.

Sára: Tak na shledanou.

Pavel: Jojo, na shledanou.

VĚŘÍM V DOKONALÝ SVĚT

Asi skoro každý si pod pojmem národnostní menšiny představí hlavně Romy. U nás je lidí tohoto původu asi nejvíce. Menšiny však samozřejmě nejsou jen Romové, ale právě Romům lidé často dávají najevo, že sem „nepatří“.

Mají méně pracovních příležitostí a často dělají tu práci, kterou moc lidí dělat nechce (uklízecí služby apod.). Zaměstnavatelé Romům často nevěří a většinou to odůvodňují tím, že údajně kolegové „z branže“ mají s menšinami špatné zkušenosti. Ano, je to možné, ale proč, když Romové něco provedou, diskutuje se o tom mnohem víc, než když něco provedou (řečeno dost ošklivě) „naši“? Romové jsou odsouzeni mnohem dříve, než je člověk tak úplně pozná na to, aby je mohl soudit.

Někteří lidé nadávají na to, jak Romové neplatí nájem a domy často ničí. Mně je to jedno, je to jejich způsob života, který jim vyhovuje. Domy by beztak zůstaly nevyužité, už jen proto, že se stále staví nové a lidé spíše touží po bydlení v modernějších domech nebo v centrech měst.

Romové mají své zvyky a kulturu. I když o romské kultuře vím jen to, co jsem viděla v televizi, dokáži říct, že je veselá, plná života a optimistická. Jednou jsem v televizi viděla vystoupení dětského romského souboru. Oslovilo mě to natolik, že jsem začala takovéto tance vyhledávat. Ve městě, kde jsem dříve žila, se bohužel vedl jen kurz břišního tance. K uspokojení mi stačilo to, že jsem na sobě měla tu krásnou dlouhou černou sukni a cinkající šátek kolem pasu jako ty dívenky v televizi. Někdo říká, že tato zábava je většinou hluchná a přeplněná. Podle mne jde hlavně o to, že jim to dodává sílu. Sílu dál žít v této zemi, kde jim tolik lidí křivdí. Oni ale žijí v zemi, kterou si zamilovali, a proto z ní nechtějí i přes tyto nevýhody odejít. Milují naši vlast tak jako my. A v lásce ke své rodné vlasti se žádná omezení nekladou. To je tedy alespoň můj názor. Víc se asi do role Romů vžít nemůžu.

Rasismus však není jen v České republice. V předminulém století byl v některých zemích tak rozšířený, že MHD byla jen pro lidi bílé pleti. Co je to však proti tomu, když se lidé tmavé pleti zotročovali. Naštěstí tato doba je už pryč a já doufám, že se nic takového už nikdy, nikdy, nikdy nebude opakovat.

Romům je ukrivďováno i ve školách. Než jsem se přestěhovala, bydlela jsem v jednom městečku, kde jsem měla svoji nejlepší kamarádku. Byla to Romka a byla úplně stejná jako já, s tím rozdílem, že dokázala udržet tajemství, na rozdíl ode mne. Vůbec jsme se nelišily. Obě jsme pocházely z normální rodiny, obě jsme dostávaly stejně vysoké kapesné... Jediný rozdíl mezi námi byl, ona byla tmavé pleti. Nikdo se jí neposmíval, všem to bylo jedno, a jestli se jí někdo z jiných ročníků zkoušel posmívat a zesměšňovat ji, zesměšnil jen sám sebe. Je to hezký příběh, že? ALE jeden z mála. Jen málo romských dětí má ve škole stejná práva jako ostatní. Podle mě je to jeden z důvodů, proč romské děti častěji navštěvují zvláštní školy. Ztrácejí ke škole a k učení chuť. Ve škole mají jen málo spolužáků a kamarádů, se kterými si dobře rozumí!

Dalším příkladem diskriminace je internet. Říká se, že „internet je dobrá věc“. Tak to je pravda. Dozvíte se na něm spousty informací. Ale hlavně spousta lidí navštěvuje sociální sítě, kam se často vkládají materiály, ve kterých se zesměšňují určité osoby. Nazývá se to „kyberšikana“, jev vyskytující se v posledních pár letech.

Stává se, že si lidé zakládají blogy a webové stránky, kde hrozně pomlouvají, lžou, urážejí a zesměšňují nejenom Romy, ale i ostatní menšiny. Jaký mají asi takovéto stránky vliv na dítě, které surfuje na internetu a na něco takového narazí???

Ve virtuálním světě je spousty otazníků. Jsem ráda, že patřím do slušného kolektivu, který se nikomu neposmívá a nikoho nepodceňuje. Není to hezké, férové a ani příjemné, to by si měli uvědomit všichni.

Musím ještě připomenout to, že spousty Čechů také bydlí v zahraničí a někdy by mě zajímalo, jak se tam asi mají. Jestli je také jejich okolí nerado, pomlouvá je nebo se jim posmívá. Všechny už vás to asi „otravuje“, ale já to stejně znova musím říci, že všichni lidé jsou stejní. A dost upřímně a celým srdcem doufám, že jednou to pochopí i ten nejpalčivější rasista na světě. Snad jednou celý svět bude stejný. Nikdo nebude „řešit“ původ, zvyky nebo náboženství. Věřím, že se takového dokonalého světa dočkám. Zatím by mně bohatě stačilo, kdyby se to povedlo alespoň v České republice, v naší společné vlasti.

RASISMUS – ZBRAŇ V NESPRÁVNÝCH RUKOU

S projevy rasismu se setkáváme dnes a denně. Snad jsem nebyl ve společnosti, kde by se neprobírala romská otázka, otázky přistěhovalectví a problémy menšin. Setkal jsem se s mnoha různými názory. Bohužel většina z nich byla záporných. Stůl, kolem něhož sedí 10 lidí, o této problematice dokáže diskutovat i po celý večer. Stále se mluví o tom samém. Sociální dávky, přistěhovalectví, ultrapravice, řešení rasové problematiky...

Při některých diskuzích „mi leze mráz po zádech“, ale zároveň se při výkladech některých lidí chytám za hlavu. Každý má sice právo se vyjádřit, ale do určitých mezí. Jak může člověk říkat něco, o čem se dostatečně neinformoval, a takovou faleš šířit dál? Problém bych viděl v nedostatečné vzdělanosti veřejnosti a jejím všeobecném rozhledu. Zdrojem informací zůstávají hlavně média, která veřejnost značně ovlivňují, někdy však i nesprávným směrem.

Ráno vstanu, snídám a zároveň sleduji ranní zprávy. Proběhne reportáž o ozbrojené loupeži. V další reportáži se dozvíme o stavu české ekonomiky, další se začne zabývat pochodem neonacistů a jejich plánovanou demonstrací. „Klasika,“ řeknu si. Náckové se opět sešli, aby se porvali s policií a zahajovali si. Odesu si čaj k počítači a pustím internet. Na domovské stránce mi proběhne výsledek včerejšího fotbalového zápasu. Pod tím se však objeví méně výrazný nadpis článku o životě Romů na Slovensku. Do očí mě „praští“ otrěsná fotka dětí hrajících si v bahně a fotografie matky v roztrhaných šatech, kojící své dítě. Článek byl zveřejněn před pár hodinami a už se objevují první komentáře ve stylu: „Dobře jim tak“. Už mě to nijak nepřekvapuje.

Takové a podobné televizní programy jsou stejným denním stereotypem jako moje ranní snídání. Proč se však v médiích nedozvíme něco o úspěších a kultuře Romů, Vietnamců a jiných ná-

rodů, které u nás žijí? Nikdo mi nenamluví, že by se nic nenašlo. Dozvídáme se jen negativní zprávy, které na nás pak působí. Česká veřejnost z velké části neví nic o romské kultuře, jejich jazyce a zvycích. Kromě určitých výjimek se prakticky nic nedozvíme. V opačném případě by se možná změnil postoj k menšinám žijícím u nás a u našich stolů bychom se třeba začali bavit o jiných tématech.

Během školního vyučování uslyšíme o náboženství, rasismu a diskriminaci mnoho. S náboženstvím a rasovou problematikou se nesetkáme v hodinách matematiky nebo chemie, ale když někdo začne při dějepisném výkladu o holocaustu vyprávět vtipy o koncentračních táborech, lze to považovat za opravdový extrém. Přijde mi, že se učitelé vyhýbají diskuzím na zmíněná témata. Hlavně v případech, kdy do třídy chodí student jiné víry nebo pleti. Do škol také dochází i odborníci na sociální problémy. Hovoří se hlavně o drogách a šikaně. Zastávám názor, že drogy jsou pro společnost méně nebezpečné než právě rasismus a diskriminace. Je snad něco horšího než podceňování, předsudky a omezování? Ve školách by se snad měl dát větší důraz na tyto problémy, protože jsou v naší společnosti aktuální.

Z české historie vyčteme, že náš národ má špatné zkušenosti s některými jinými národy a státy, od nichž se nám nedostalo pomoci ani v případech závazných smluv. Dnes žijeme v 21. století, nacistické, fašistické a komunistické ideologie už mají ležet hluboko pod zemí a závazné smlouvy se také mají plnit. Naší sociální budoucností je multikulturní společnost. Češi byli a jsou národ inteligentní, a proto se postupem času jistě naučí tolerovat jiné národy a rasy. Věřím, že se s nimi sžijí i ti, kteří to dnes ještě nedokážou. Je jen na nás samotných, jak se s problémem soužití dokážeme vyrovnat, jak dokážeme pochopit i ty, kteří se od nás něčím odlišují.

Poznámka na závěr: Všech zde zmíněných negativních situací jsem byl svědkem. Nic jsem si nevymyslel. Zažil jsem i horší případy nenávisti, posměšků a předsudků. Ty jsem zde nechtěl zmiňovat. Jejich urážlivost se na veřejnosti slušným způsobem nedá prezentovat a je složité pochopit, že něco takového kdy mohl někdo říct.

Eva Fittlová_17 let

Gymnázium Pierra de Coubertina_Tábor

PER ASPERA AD ASTRA

V naší zemi si pod pojmem rasista většinou představíme člena extrémistické skupiny s holou lebkou. To ale rasista nemusí nutně být. Rasistou může být kdokoliv z nás. Každý, kdo vyjadřuje svůj úhel pohledu na lidi jiného etnika ať už opovržlivými pohledy nebo urážkami. Sama jsem vyrostla v silně rasistickém městě, a tak vím, jak se takový rasismus u obyčejných lidí projevuje. Většinou je postavený na urážkách přímo mířených na barvu, vzhled či vystupování jedince. Rom je totiž v naší bílé společnosti chápán jako naprostý okraj na té nejnižší sociální úrovni.

Ale takové nahlížení na Romy je podivuhodné a absurdní. Co nás bílé vlastně přivádí k tomu, mít na lidi jiné kultury takový názor? Narodili se a prošli stejným vývojem jako my. Stejně jako my mají duši a stejně tak i právo na život. Při nejmenším byl jejich předurčený modus vivendi stejný jako ten náš. To by tedy mělo znamenat, že jejich utlačování je naprosto proti všem přírodním zákonům. Nepochybně se nám nemusí zamlouvat všechny romské zvyky a ani se to od nás neočekává, jiný kraj, jiný mrav, to nám ale stále nedává žádnou pravomoc opovrhovat lidmi z jiného kraje.

Než se pokusím přiblížit etnickou problematiku, vžijme se do života člověka tmavé pleti a položme si otázku, zda vůbec máme tak silnou povahu, abychom vydrželi nekonečné urážky. Představme si, že většina země, ve které žijeme a kterou takto považujeme za vlastní, nás nenávidí a my se musíme denně s touto nenávistí potýkat. Jak bychom se vyrovnali s takovou vlastizradou? Z toho vůbec nejzákladnějšího principu, to jest princip lidský, humánní, pozorující daný subjekt jako personu s křehkou duší čili psychikou. Protože „každý člověk by se měl chovat tak, jako by na něm závisel chod celého lidstva“ a jak by se pak choval ke zbytku světa tak narušený člověk? Tedy Romové, tím spíše jakožto občané a příslušníci České republiky s právem volit, mají mít stejné právo na život bez ponižování stejně tak jako my. Tento standard je prostě očekáván.

Další věc, která by neměla být pro regulaci rasismu zavádějící, je osobní život a životní podmínky, ve kterých Romové žijí. Je třeba respektovat osobní soukromí a ani ho nijak nenapadat či odsuzovat. Pokud už máme ten pocit, že se Romové chovají nezákonně či nějakým způsobem ohrožují morální, etické nebo sociální hodnoty a pravidla, stále ovšem nemáme právo se jakýmkoliv způsobem osobně podílet na napravení takového chování.

Navíc protizákonné jednání není ale problémem pouze některých skupin menšiny, nýbrž po vlastním zkoumání společnosti, ve které se pohybují já a moji vrstevníci, si mohu dovolit říci, že chování nemorální a silně překračující veškerá společenská pravidla, se nevyhýbá ani bílé části populace. A tím nemyslím jen extrémistické skupiny, ale obyčejné mladé lidi, kteří nejenže páchají zlo na sobě samých požíváním drog, počínaje marihuanou pervitinem nekonče, ale také páchají škody na cizím majetku od krádeží až po ničení veřejného prostranství. Je třeba zdůraznit, že tito mladí lidé jsou většinou odpůrci Romů.

Mladí odpůrci? To nutně evokuje další otázku: Jak je možné, že už teenageři jsou plni zášti k Romům, když „prozatím“ nejsou schopni udržovat své chování v mezích zákonů a morálky? Když tedy neumí rozlišit dobro od zla?

Jelikož prvotní socializaci u člověka zajišťuje rodina, znamená to tedy, že už naši nejbližší v nás pěstují jakýsi novodobý druh ostrakismu vedoucího často až k uctívání některých klíčových osob druhé světové války a následně řízení se jejich zásadami? Pokud budeme i nadále tuto averzi pěstovat v našich dětech už od malička, mohla by mít katastrofické následky. Prozatím tato nechuť vyvolává „pouze“ xenofobii a hromadný exod Romů do Kanady. Jak by ale taková nelibost pokračovala? Žijeme sice ve 21. století, ale i v polovině toho 20. jsme se setkali s perzekucí.

Na druhou stranu se v nedávné době objevila zpráva o rasismu na ruby. Dva mladí chlapci ve věku 15 a 18 let romského původu surově zbili 13letého bílého chlapce kvůli tomu, že jim odmítl dát peníze. Hoch útok málem nepřezil a skončil na jednotce intenzivní péče. Povaha tohoto zločinu ale sahá mnohem hlouběji než jen do peněženky. Čin měl také opravdové obrácené rasové důvody. Starší pachatel na dítě křičel, že zažije to, co Romové v koncentračních táborech. Tato slova odkazují právě k násilí minulých let. Nicméně to samozřejmě není omluvou pro tak zrůdný skutek. Kdo je ale v právu? Byla toto první a poslední odplata za romskou genocidu? Můžeme říci, že se takové jednání už nikdy nebude opakovat, a to ani jako odplata za vítkovské žháře?

Naše země se nachází ve velmi palčivé situaci. Podle článku na jedné internetové stránce „anticikanismus“ v posledních letech zesílil. Asociace romských občanských iniciativ Evropy je přesvědčená o vině státu. Tvrdí, že ten posílá třetinu romských dětí rovnou do speciálních škol bezdůvodně (samozřejmě jsou případy, kdy se toto může stát, ale z 90 % případů je pravda jiná, jen minimum romských dětí je ve školách elitou, většina tam totiž bývá spíše postrachem), což zavinuje nevzdělanost a takové děti potom znamenají nekvalifikovanou pracovní sílu a to jen prohlubuje existenci romských ghett, tedy jakéhosi „koloběhu rasismu“. Ovšem názor čtenářů je protichůdný. Vedle textu se totiž nachází hlasovací anketa, kde mohou čtenáři vyjádřit svůj názor na tezi článku, tedy jestli souhlasíme s tvrzením Romů o vině státu. 94 % čtenářů nesouhlasí a více než tři čtvrtiny obyvatel ČR chovají k Romům mnohdy až silné antipatie. Kde je tedy problém? Nebo spíše v kom je problém.

Ale další bod potvrzující segregaci Romů je bod způsobený z velké části jimi samotnými. Každému z nás je známo, že Romové žijí zpravidla na okrajích měst, ve čtvrtích zvaných ghetta. Takové ghetto bývá většinou obrovský starý dům, ve kterém žije mnoho romských rodin. Pokud s nimi v těchto „končinách“ žije i někdo z bílých obyvatel země, automaticky představuje subjekt s nízkým společenským hodnocením, a když na takové místo zavítá člověk žijící v alespoň přiměřených životních podmínkách, zděsí se a „vezme nohy na ramena“.

Všeobecná představa romského bytí je asi taková: celé společenské prostředí, jakýsi hrozivý dvůr, kde si hrají děti, je špinavé, okolo se potuluje mnoho psů, tudíž se na mnoha místech objevují výkaly. V jiných prostorech, jako jsou chodby, nesvítí či chybí světla, ale z prachsprostého důvodu. Obyvatelé domu, si je totiž nainstalovali do svých bytů. A tak je zde k přístupu a pro orientaci potřeba baterka. Celý dům nepříjemně zapáchá močí a jinými obdobnými pachy. Všechno je rozbité, nefungující a jako by parodující high society.

Vlastně když stojíte zde a když už si vůbec vzpomenete, že na světě jsou i hezká místa, okolo kterých běžně procházíte bez povšimnutí, zamotá se vám hlava a je vám mdlo a teprve, když spatříte děti vyběhající zpoza rohu s cigaretou v ruce, pokřikující nevhodné a sprosté poznámky, málem omdlíte. Jejich oblečení je jako nějaký špatný vtip, napodobující oblečení chudých dětí v době války s rozdílem vybledlých obrázků z disneyovského světa na nich. V samotných soukromých, nutno podotknout nevelkých prostorech, pak žijí rodiny, na západní poměry a standardy, až s nebyvalým počtem

dětí. Není výjimkou, že tyto rodiny často žijí společně s babičkami a dědečky.

Najednou stojíte přede dveřmi jedné z rodin, což jste neměli čas poznamenat, protože jste byli uneseni z nebyvalého množství hluku a nových „vjemů“. Z druhé strany dveří se ozývá křik, už takhle máte strach, ale potom, co zaklepete na polorozpadlé dveře a zevnitř se ozve „D-R-Ž-T-E-H-U-B-U!“, to se vám teprve stáhne hrůzou hrdlo. Dveře se otevrou za silného skřípotu, vejdete dovnitř. Stojíte tváří tvář mladé slečně, jejíž výraz nedokážete dost dobře rozluštit, vypadá jako by byla... Pohlédnete na její břicho a vidíte, že je v pokročilém stádiu těhotenství. Aha, říkáte si a mezitím, co odhadujete její věk na 16 let, ne zrovna ohleduplně ji odstrčí nejspíše její životní partner, asi tak o 10 let starší, do cimry, ze které právě vyšel on sám, a surově a suše na vás zahaleká „Co tu kurva votravuješ?“. A tato slova, jako by sem skvěle zapadala a utvářela se vším, co tu tak prostě koexistuje se zbytkem světa, jednotný celek.

Já sama sebe nepovažuji za rasistu, ale i přes snahu respektovat „cikánskou kulturu, jejich kočovnou povahu a opovrhování usedlým životem též absenci smyslu pro budoucnost a povinnost“, (Wikipedie) si takto bohužel představuji klasický cikánský život. Jaký tedy vůbec má být náš postoj k romské populaci? Pokud my překonáme veškerý odpor založený právě na diferencii romů, neměli bychom čekat stejnou odezvu i z druhé strany? Chci říct, chyba je vždy na obou stranách. Například Romové jsou považováni za silně nepřízpůsobivé a sociální dávky pobírající jedince, což bychom mohli považovat za jakýsi výsměch z jejich strany, jelikož se námi cítí utlačováni, ale tímto způsobem nás zneužívají.

Otázka pobírání sociálních dávek je mezi Romy silně rozšířená a existuje bohužel minimum Romů, kteří mají trvalou a hodnotnou práci. Nedávno se rozhodla vláda České republiky tvrdě zakročit proti bezhlavému přijímání štědrosti státu. Ministři práce a školství a zmocněnec pro lidská práva se rozjeli do Ústí nad Labem, aby pohrozili cikánským rodinám snížením sociálních dávek, pokud nebudou posílat své děti do škol. Řešení je to logické a impozantní.

Právě vzdělání je základem dobrého života. V historii není znám jediný příklad člověka, který by se neprosлавil, aniž by přinejmenším nemrhal svým talentem, i pokud se sice studium pilně nevěnoval. Totiž v případech, kdy člověk není dostatečně obdarovaný na to, aby si tento fakt uvědomil sám, je tu škola, aby mu k jeho odhalení dopomohla. Škola je především základem pro děti pocházející, většinou tak jako Romové, ze špatných sociálních podmínek či z rodin

postižených „horší materiální situací“, neboť takové rodiny nemají prostředky pro to, aby otevřely dětem obzory názorným poznáváním světa, jako je cestování, nebo aby jim vůbec zaručily základní minimum vědomostí. Navíc ve škole se děti učí konfrontovat se s životem pomocí kolektivu, který se tam vytváří. Také si zde mohou najít kamarády, kteří společně s učiteli vytvářejí resocializaci, díky které, pokud tedy dítě pochází ze špatných podmínek, mohou formovat a měnit špatné názory či zvyky pochycené doma.

Ovšem u Romů se tento návrh nesetkal zrovna s lichotkami. „Oni tady mluví o vzdělávání, ale já nemám co dát svým dětem najíst,“ byly reakce některých. Takové situace mohou nastat, nicméně toto tvrzení absolutně dementuje nový návrh státu. V moderní západní společnosti by mělo být jasné, že jen díky škole nebo alespoň snaze a pili se získávají materiální prostředky nutné k životu. „Ve skutečnosti to nic neřeší. Ano, máme asi budou děti nutit do školy, ale ten problém je jinde. Romové vědí, že vzdělání jim nepomůže. Hodně lidí tu má střední školu, ale stejně je nikdo nezaměstná. Nemají motivaci pokračovat po základní škole dál,“ to byla reakce člena sdružení Společný život pomáhající Romům v Janově. Taková reakce se mi zdá už absurdní. Především některé části jako „vědí, že vzdělání jim nepomůže“. Jistěže v dnešní době má mnoho lidí problémy najít práci, ale rozhodně nemůže nikdo tvrdit, že vzdělání je prakticky k ničemu (minimálně totiž pomáhá usnadnit právě to hledání).

S takovým přístupem bychom se mohli vrátit zpět ke svým předkům Homo Neanderthalensis. Pokud se Romové ani nebudou snažit svou pozici zlepšit, je pak naprosto evidentní, že budou žít tak, jako doposud. A další tvrzení, že „nemají motivaci pokračovat po základní škole dál“, je snad ještě neuváženější než to předchozí. Generální motivací každého člověka, by měla být už jen snaha o to být nejlepší či chtít žít na úrovni, který je navíc v této materiální společnosti běžný, a pro tuto motivaci také ze všech sil bojovat. Za těmito odezvami, jako by se skrývala nějaká vlastnost. Vlastnost nepříliš kladná. Lenost. To je další bod, ze kterého jsou Romové obviňováni.

Jak je vidět, romský přístup k věci je velmi laxní. Je podivuhodné, že větší motivací pro rodiny je snížení příjmu peněz než vlastní dítě. Ale motivace jako motivace. Na generální zkoušky je vždy pohlíženo s lehkým nadhledem, pohlížejme tudíž tak i na nápady mající změnit romský přístup k sebekázni. Pokud ke zlepšení romského myšlení a posunutí ho více na západní úroveň mají dopomocť pení-

ze, pak proč ne. A proč na západní úroveň? Je třeba Romům ukázat, že životní luxus nespočívá v heslu „co si neukradnu, to nemám“ (soudím podle slov starostky jedné části Ostravy „investovali jsme statisíce do těchto bytů, v nichž si Romové vytrhali parkety, aby si s nimi topili. Navíc vyřezávali díry do dveří pro své psy a co nebylo přibité, to prodali“).

Chyba je samozřejmě na obou stranách, Romové mají pocit diskriminace, možná xenofobie a nejspíš už dávno ztratili své ideje, to ale nic nemění na tom, že by se nemělo přestat bojovat za „lepší zítřky“, vstát a vzchopit se, začít od nuly.

Na druhou stranu musím, zas a znova, podotknout, že žádná z těchto romských chyb není a nikdy nebyla důvodem k rasismu. Tento oříšek se nedá řešit násilím, a pokud si někdo vážně přeje cikánský exod, je to bohužel jen jeho vlastní defekt. Před takovýmito „kazy“ nejde či by se nemělo prchnout a už vůbec by se neměly řešit násilím. Čím větší část populace pocituje vzájemné problémy, tím je žádost o řešení rasismu a romské situace naléhavější.

Podle mého názoru ani snížení sociálních dávek, ani exekuce jejich majetku nepomohou vyřešit tak obsáhlou a propletenou problematiku. Možná jen, že tyto návrhy řešení přimějí několik Romů k lepší „sebekázní“, ale z globálního pohledu zde rasismus bude stále existovat, jelikož rasisté jsou většinou lidé, kteří sami trpí „horší materiální situací“ či nebyli dostatečně „obdaření“ tak jako v případě, kdy jsem výše popisovala nutnost navštěvovat školu. Pro to, aby rasismus úplně zmizel, by bylo třeba úplně změnit strukturu společnosti. Každý člověk by musel začít sám u sebe a být ohleduplný ke svému okolí. Ovšem toto není jen hypotéza na několik let, nýbrž na několik desítek let, než by se vážně podařilo změnit již vžitě názory na Romy a než by se podařilo změnit Romy samotné. Takové přetvoření psychiky je dlouhodobá záležitost a chtít ji přetvořit hned by bylo násilné a hrubé. Bylo by to, jako byste sebrali člověku názor na svět. Něco, na co už je zvyklý. Ale bohužel, pokud chceme, aby se vytvořila lepší společnost, která nebude nikým svrchována, je nutné pomalu ale jistě začít. Upevnit a ještě více motivovat Romy, aby přehodnotili své zvyky a dále pak trochu reorganizovat pohledy bílých na závažnost situace a uvědomění si, co všechno by v budoucnu mohl rasismus zavinit.

Spolek králů

Za devatero řekami, devatero horami a devatero lesy se rozprostíralo malebné, krásné avšak nepříliš oblíbené království – Romanilsko. Jeho král, Dezidér Fera II., vládl spravedlivě a jeho lid ho velmi uznával. Král měl dvě děti – syna Dezidéra III. a dceru Margitu. Jelikož byl král již poměrně stár, očekávalo se, že Dezidér III. usedne na trůn místo něj. Avšak naskytl se zde jeden nikým neočekávaný problém. Princ neměl žádnou dívku, která by se chtěla stát jeho chotí. Možná byste chtěli znát důvod. Víte, na začátku stojí, že Romanilsko nebylo příliš oblíbené království. Sice mělo armádu a dobře prosperovalo, ale existovala jedna věc. Obyvatelé, včetně královské rodiny, měli snědou pleť, tedy byli Romové. A právě to se mnohým vládnoucím rodinám z okolních zemí nelíbilo. Nechtěli obchodovat či navazovat společenské vztahy s lidmi, již se tak moc odlišovali. Každý z nich totiž slyšel, že spousta těchto lidí je podivné existence – babky zaříkávačky, loupežníci, šarlatáni a podobně. Nemusím snad podotýkat, že pravda se od těchto tvrzení velmi lišila.

Jednoho dne přišla do Romanilsku zpráva o smrti krále Vladimíra, panovníka ze země Bratonilsko. Vladimír trpěl těžkou a závažnou nemocí, a tak byl jeho syn Marek připraven přijmout po otci trůn. Všechny ovšem jeho smrt velmi ranila. Marek však byl na svůj věk překvapivě moudrý a vyspělý. Nejenže převzal moc nad zemí, ale také usedl do čela Spolku králů. Panovníci všech okolních království tu řešili problémy, diskutovali o vojenských otázkách a obchodovali mezi sebou. Král Dezidér Fero II. na zasedání nikdy pozván nebyl, a tudíž pozvánka k zasedání překvapila. Aby vyjádřil svou upřímnou soustrast a také aby potvrdil svou účast, ještě v tentýž den poslal do Bratonilsku kočár s odpovědí. Spolek králů se měl konat již za týden. Den vystřídala noc, hvězdná obloha zahalila sluneční paprsky. Týden utekl jako voda. Dlouze očekávaný den konečně nastal!

Brzy za svítání se král Dezidér ustrojil, nasnídal se se svými dětmi a nechal zapřáhnout kočár. Podkoní připravil dva nejlepší koně, jež měl ve stáji. Černé hřebce s dlouhými lesklými hřívami a kaštanově hnědýma očima. Král byl nadmíru spokojen.

Cesta do Bratonska trvala celý jeden den. Jeli přes les, hory i pole. Asi tak dvacet minut jízdy od hory Svatého Šebestiána se najednou za kopcem vynořil vesnický domeček. A hned další! A poté celá vesnice. Podle mapy bylo královské město přesně za touto vesnicí. Král Dezidér si oddychl a dodal: „Tak, jsem již konečně na místě.“

Uvítání nebylo příliš slavnostní, jelikož král Marek chtěl nejdříve uvést Dezidéra do Spolku králů a až pak slavnostně vyhlásit před všemi lidmi nového člena spojenectví.

„Jsem velmi rád, že jste přijal mou žádost a dostavil se,“ řekl s noblesou čerstvě korunovaný panovník.

„Ach ano, avšak potěšení je spíše na mé straně. Dovolte mi vyjádřit Vám upřímnou soustrast,“ odpověděl pohotově král Dezidér Fero II.

„Děkuji. A teď prosím pojdte. Představím Vám další členy spolku.“

Za malý okamžik se ocitli před velkými dveřmi, které vedly do Zlaté síně. Král Dezidér cítil nervozitu, ale také vzrušení a malou část jeho pocitů tvořila únava z dlouhé cesty. Dveře, otevírající se pomalu, odhalovaly tváře udivených panovníků sousedních zemí. V místnosti bublal šepot a rozrušení, jako by chtěl každou chvíli vyletět do vzduchu, proletět zdí a lapit trochu čerstvého vzduchu.

Král Marek usadil Dezidéra vedle sebe a pravil: „Drazí panovníci, vladaři rozličných zemí, představuji Vám krále Dezidéra Fera II. Vládne v zemi zvané Romanisko a od této doby bude zasedat společně s námi u tohoto stolu, podílet se na obchodu a rozhodovat o otázkách politiky.“

„Omluvte mou opovážlivost, avšak nemyslím, že je to dobrý nápad,“ řekl král Lytufie Josef III.

Ostatní jen souhlasně pokývali hlavou.

„A proč ne? V čem je tento člověk jiný než-li my ostatní? Ano, má snědou pleť, ale jinak? Myslí tak jako my a má i stejné chování. Slyšeli jsme mnoho pomluv, avšak nedejme na ně. Poznejme tento lid blíže a poté sudme. Dříve ne, mí drazí spojenci. Dříve ne.“

„Král Marek má pravdu, dejme jim šanci a nebojme se jich,“ pravila překvapivě královna Anna.

Na podporu krále Dezidéra Fera II. a celého jeho království nakonec svolili všichni účastníci. Stal se novým členem Spolku králů. Z Marka a krále Dezidéra III. se po letech stali velcí a nerozluční přátelé. Ach ano, málem bychom zapomněli. Po čtyřech letech, kdy členové spolku přijali Romanisko mezi sebe, král Dezidér II. skonal. Za dobu svého vládnutí však stihl mnoho důležitých věcí. Když zemřel, na trůn nastoupil jeho syn. A víte koho si vzal za ženu? Dceru krále Josefa III., lytufijskou princeznu Adélku. A jestliže se nic závažného nestalo, tak zde žijí šťastně až dodnes.

2013
kategorie

Bílina je náš život

19.05.2010

Fotoreportáž mladých bílinských spolupracovníků z nízkoprahového centra společnosti Člověk v tísni, která popisuje život v této lokalitě. Navštivte naši fotogalerii.

<http://www.romanovodori.cz/od-redaktoru-1/bilina-je-nas-zivot/>

Jan Sívák, Erik Lakatoš_13 let
organizace Bílina

1. místo

2
kategorie

2. místo

kategorie 2

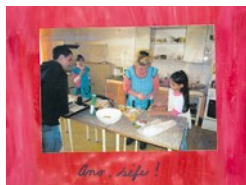
Daniel Wünsche_14 let
CEDR_komunitní centrum, občanské
sdružení_Krásná Lípa

1. místo

kategorie 3

Patrik Kováč_16 let
CEDR_komunitní centrum, občanské
sdružení_Krásná Lípa

Ono, neje!

Romské sladkosti se povidly

Už jsem matral a doboral.

Truhlička táta, maminka

2. místo

kategorie 3

Lucie Jovnášová_15 let
DD_Pelcova

Menšiny mezi námi

Vydavatel: Romea, o.s.

Sídlo: Žitná 49, Praha 1, 110 00

Brožura vychází coby součást projektu

Menšiny mezi námi za finanční podpory MŠMT

Obsahové zpracování: Mgr. Jarmila Balážová

Korektura: Lenka Jandáková

Grafické zpracování: grafický atelier Leonardo
Prosinec 2010

ROMEA, o. s.

Žitná 49

110 00 Praha 1

Tel.: + 420 257 329 667, 257 322 987

e-mail: romea@romea.cz

http://www.romea.cz

MUSICMODELTRUST spol. s r.o.

